

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP

VIII. évfolyam.

FIUME, kedd 1911. augusztus 22.

188. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229.)
Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház 1. emelet.

Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 932.

Felelős szerkesztő:

MURAI JENŐ.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . . 24 kor. Negyedévre . . . . 6 kor.
Félévre . . . . . 12 kor. Egy hóra . . . . . 2 kor.

Egyes szám ára helyben 6 fillér.

Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 60 fillér.

Az angol sztrájk.

A forradalomnak az is egyik módja, hogy ha félmillió ember egyszerűen öltre rakja a kezét és nem csinál semmit. Angliában eddig ez a félmillió ember cipelte ki meggörnyedt hátán a messzi vidékekről érkező hajók rakományát, ők rakták szekerre, ők fuvarozták be a városba, a pályaudvarokra, ők indították a vonatokat, ők vezették a mozdonyokat, azt a buza, liszt, argentinai, kanadai husszállítmányt, amit a gyarmatok küldtek az anyaország táplálására, ők vitték szét egész Anglia területén. S most, hogy ez a félmillió ember ölberakta a kezét s megtagadta, hogy munkaerőjét a köz rendelkezésére bocsássa, a hajók hiába futnak be az angol kikötőkbe: a friss, jó élelmiszerek ott romlanak el a hajókban. Nincsenek munkások, akik kirakodtassák, nincs fuvaros, nincs vasut, hogy elszállítsa őket.

Anglia ma érdekes experimentum tárgya azok számára, akik a társadalmi jelenségeket szívesen figyelik. Egy ország, a melyikből teljesen ki vannak amputálva a közlekedés szervei. Viviszektor orvosok kegyetlen kísérletei jutnak az ember eszébe.

Ezek a doktorok az agy gócpontját kutatva, kiirtják az élő állat egyik vagy másik idegszálát, vagy egy egész agytekercsét. És erre az állat aszerint, hogy mit semmisítettek meg a szervezetében, a legkülönbözőbb nyomorékságokat szenved: lefityen a szemhéja, úgy hogy képtelen a szemét használni, a földön húzza az egyik szárnyát, vagy az egyik lábát, teljesen megbutul és bénán, sután marad egy helyben vagy szédülő fejét a porba nyomja s ő maga megkegyelmeztelve kering körülötte.

Anglia helyzete ma, amikor megbénult az egész forgalmi helyzete, a legsúlyosabb nyomorékságnak tünetei közepette mutatja példáját annak, hogy mi lehetne egy modern ország közlekedés nélkül. Angliát a közlekedés, a világhatalom tette naggyá, ma is a közlekedés, a világhatalom táplálja. Ezért mutat még súlyosabb tüneteket ez a válság, mint amilyet mutatna más országban, másféle körülmények között.

Anglia földje nem képes eltartani a rajta élő embereket: meglevő készletei fogytán vannak, hogyha tovább tart a harc, hiába vannak a Wertheimszekerények tele pénzzel és gazdagságát hiába kínálja neki megvétele az egész föld: az ország éhínség előtt áll.

Félelmes hatalma félmillió embernek s az első gondolat ezzel a csendes forradalommal szemben az, hogy képzelhető-e olyan jog, mely az embereknek egy csoportját akár milyen nagy csoportját ilyen kényszerű helyzet megteremtésére felhatalmazza?

Ez a félmillió ember azonban elsősorban maga bőrét viszi a vásárra, a maga existenciáját teszi kockára. És ha félmillió embert

egyszerre, egy időben hevit föl egy ilyen kétségbeesett lépésre, akkor föl lehet tenni azt, hogy annak a félmillió embernek igaza van. Hogy éppen Angliában kellett egy ilyen monstresztrájknak kitörnie, az mindenesetre meglepő!

Meglepő először azért, mert aránylag Angliában fizetik ki a legnagyobb munkabéretet. Meglepő másodsor azért, mert a legnagyobb munkabér mellett a munkabér aránylag olcsóbb, mert ott az élet drágításának eszközei közül legalább egy s talán a legveszedelmesebb: a védővám hiányzik. Meglepő végül azért, mert az angol munkásszervezeteket, a Trade Unionokat úgy ismerjük, mint a békés fejlődés szinte konzervatív szervét. Egészen váratlan, hogy ez a szervezet csinálja meg ezt a forradalmat, mely grandiózus méreteiben hasonlít ahhoz a „grand jour“-hoz, a végső leszámoláshoz, a melyben majd egy távoli szép napon a munkásszervezetek egy egyetemes nagy sztrájkjal akarnak leszámolni a polgári társadalom mai antiszociális szervezetével.

És éppen az, hogy a mérsékelt vezetés dacára Angliában az ottani viszonyok között az aránylag jól szituált munhásozástály keseredik el egészen egy ilyen monstre harcig, emeli jelentőségében ennek a sztrájknak a tanúságát. Évek hosszú sora óta tart világ szerre a mértéktelen, rohamos drágulás. Hogy mik ennek a drágulásnak az indító rugói, azt részletezni itt hosszadalmas volna, elég utalni arra, hogy a spekuláció, a trösztök és a kartellek, a közérdeket folytonosan drágító, a spekulációnak szabad rablást engedő panamák játsszák ebben a folyamatban a főszerepet, melyhez Anglián kívül még a mezőgazdasági és ipari termékek árát egyre nagyon drágító védővámok járulnak. Angliában a már említett tényezők védővám nélkül is elégségesen voltak annak a folyamatnak az előidézéséhez, melynek a sulya alatt mi, a kontinens lakói még fokozottabb mértékben nyögünk. A folytonos drágulás közepette a fix-fizetésű emberek jövedelme egyáltalában nem tartott, nem is tarthatott lépést az őrült áremelkedéssel, a nem fixfizetésűek pedig nem bírták fokozni ugyanebben az arányban a jövedelmüket. Hatása ennek az az egyetemes elégedetlenség, mely Angliában is, ebben a hozzánk képest még Eldorádó országban is félmillió embert tudott harcba állítani, ami még csak egy kis izelítő abból, ami majd talán ötven, talán száz esztendő múlva fog történni.

Hogy hová vezet ez, az még nagy kérdés. A felelősséget azok a telhetetlen spekulánsok és panamisták viseljék majd érte, akik miatt ma már a föld akármelyik pontján lehetetlen megélni annak, aki nem tolvaj, nem sikkasztó, vagy nem nagy örökölt vagyonnak ura!

A kolera.

— Ujabb megbetegedések nincsenek. —

Fiume, aug. 21.

Megnyugvással közölhetjük, hogy szerda este óta újabb ázsiai kolera megbetegedés, szombat este óta pedig újabb kolera gyanús jelenség nem fordult elő. A három koleraiban megbetegedett egyén állapota tartósan javul, a kolera gyanúsoknak talált személyek bakteriologiai vizsgálata pedig eddig valamennyi esetben negatív eredménnyel járt. Ha holnap estig újabb kolera megbetegedés nem fordul elő, Fiumét, szerdán pedig Szusákot a nemzetközi egyezmény értelmében kolera mentesnek kell nyilvánítani.

Részletes tudósításunk a következő:

A járványbizottság megalakulása.

A városi egészségügyi bizottság szombaton este hat órakor rendkívüli ülést tartott, a melyen a bizottsági tagok legnagyobb része megjelent. Az ülés elején Dardi Vazul tanácsvezetőt bízták meg a kolera elleni intézkedések foganatosításával. Azután különböző intézkedések felett vitatkoztak, majd megválasztották a járványbizottságot, melynek elnöke Dardi Vazul városi tanácsvezető lett. A bizottság határozott különböző intézkedések, az utcák, utcacsatornák, házak tisztántartása s a gyümölcsök árusításának korlátozása ügyében.

Betegh Lajos fiumei állami főállatorvos indítványozta, hogy az összes gyümölcsfélék elárúsítását tiltsák el. Ha azonban a bizottság ezt nem akarná megcselekedni, úgy határozza el a következőket: A gyümölcs elárúsítását a lehetőségig korlátozza s esetről esetre a városi tisztviselő főorvost bizza meg azon gyümölcsfélék meghatározásával, melyeket korlátozni kell. Ezenkívül nyomtérképpel hangsúlyozta, hogy a legújabb tudományos vizsgálatok szerint a kolera legveszedelmesebb terjesztői a legyek s csak azután az élelmi szerek. Éppen ezért a legyek ellen védekezni kell oly módon, hogy a gyümölcskereskedőket szigorúan utasítsák, hogy a gyümölcsöket, főleg pedig az üzletek előtt lévőket, melyekre minden por és piszok rátapadhat, tüllel kell letakarni.

Az indítványokat a bizottság Mozog István főgimnáziumi igazgatóhelyettes, reprezentante azon indítványával fogadta el, hogy a gyümölcsárusok utasítsanak légyfogók beszerzésére, hogy a gyümölcsöket ily módon a legyek ellen megvédjék. Végül még a kolera továbbterjedésének megállítására irányuló intézkedéseket vitatták meg. Az ülés este félkilenc órakor véget ért.

A katonaság intézkedése.

Még szombati számunkban megírtuk, hogy Salis-Sevis János gróf ezredes, a 79-ik gyalogezred parancsnoka a legénységnek a kaszárnyában való internálását rendelte el. Ugyanezt tette Glatz Győző honvédszázados a 20. honvédgyalogezred itt allomásozó különítményével, amelynek létszáma a bevonult tartalékosokkal jelenleg 115. A haditengerészeti akadémia szombaton érkezett növendékeinek nem szabad az akadémiát elhagyniok. Vasárnap délután a Jellasich-gyalogezred 760 tartalékos a Ottocsácból három hajóval érkezett meg Fiuméba. A tartalékosok a kaszárnyában nyer-

tek elhelyezést. Ma délelőtt a honvédek Mav-rincibe mentek gyakorlatra, ahonnan délután tértek vissza. Eddig még nem történt rendelkezés, vajjon a honvédek továbbra is Fiumében maradnak-e. A század tudvalevőleg a zempléni nagy hadgyakorlatokon vesz részt s ha újabb intézkedés nem történik, kedden indul el Nagykanizsára, ahol három napos ezredgyakorlatot tart s azután az V. honvédkerület ezredeivel vasuton Ungvárra megy.

Ma reggel a 79. gyalogezred zeneszóval gyakorlatra ment a közeli hegyekre, ahonnan délután tér vissza. A kaszárnyába való érkezés után a legénység fürdőt vesz s azután a kaszárnyában marad, melyet csak szolgálati ügyben hagyhat el, de még ekkor is tilos a korcs-mák látogatása.

Mint hogy a hadügyminiszteriumtól eddig nem érkezett értesítés arról, hogy a dalmáciai hadgyakorlatokra a csapatok Fiume elkerülésével szállíthatnak, minden intézkedés megtörtént arra nézve, hogy a csapatokat Fiuméből Dalmáciába szállítsák. Ezért ma este a 7. számú tűzérzred egy hegyi ütege ideérkezik, ma délebben pedig egy ulánus szakasz érkezett Fiuméba s itt csatlakozik a hadgyakorlatokra induló 79-ik gyalogezredhez. A csapatok szállítását az Adria m. kir. tengerhajózási r.-t. „Jókai”, „Lederer Sándor” és „Szedeg” gőzösei, valamint az Austro-Americano „Alice” gőzöse végzik, melyek valószínűleg kedden este indulnak el innen körülbelül 2500 főnyi katonasággal, lovakkal és tűzérzred szerszámokkal. Az Adria három hajóját, amelyeket máj hétek óta alakítanak át, a partraszállási gyakorlatok céljaira a társaság egy-egy főtisztviselője kíséri, akik a három hajóval 26-án vagy 27-én térnek vissza Fiuméba.

A gyárak védekezése.

A koleraveszedelem az összes gyártelepeket arra készítette, hogy az egészségügyi rendelkezéseket még szigorubbant vegyék. A munkásokat falragaszokon utasították a tisztaság betartására s naponta megfigyelik, vajjon a munkások betartják-e a rendelkezéseket. Különösen a Danubis építkezéseinek ügyének szigorúan az egészségügyi követelményekre. A gyártelepen jelenleg négyezer munkás dolgozik. Ezek felett naponta kétszer is Keszthelyi Péter dr., a gyár orvosa felügyeletet gyakorol. Szigoru utasításokban megtiltották a munkásoknak a gyümölcs- és alkoholfogyasztást s citromsavat osztanak szét a szomjuság csillapítására. A félreeső helyeket folytonosan fertőtlenítik s tíz ember állandóan a helyek tisztántartásával van elfoglalva.

Az államvasutakon is példás a tisztaság. A személyzetet és a vasuti kocsikat az állomásfőnökség és Keszthelyi dr. pályorvos naponta többször megvizsgálják.

A vasárnap.

Szombat este Fiumében egy koleragyanus megbetegedés fordult elő. A Via Ciottában levő Braida-féle vegyítőtűzetbe szombaton este 7 órakor bejött Rasin Zsófia 40 éves háztartásbeli asszony, aki Susákon lakik, hogy csekély összegű számláját kifizesse. Az üzletben hirtelen rosszul lett, mire az üzleti alkalmazottak a szomszédos inentőket értesítették. A mentők, minthogy az asszonynak napközben hányingere és hasmenése volt, a járványkórházba i rendeltséggel beszállították a Succursaléba, ahol dejektumait bakteriologiai vizsgálatnak vetették alá. Valószínű, hogy az asszony gyomorbelihurutban szenved s így a járványkórházba történt beszállítása csupán tulzott óvatosságból történt.

Vasárnap egész napon át a városban egyetlenegy koleragyanus megbetegedés sem fordult elő. A járványkórházban elhelyezett betegek állapota javul s az első megbetegedettek egy-két nap mulva gyógyultan elbocsáttatnak. — Az éj folyamán akadt néhány ember, aki alaposan felöntött a garatra s az elázott állapotban „rosszul” viselte magát, ezek azonban nem a járványkórházban nyertek elhelyezést, hanem mert felverték az éjszaka csendjét s duhajkodtak, a rendőrség hívására aludták ki mámorukat.

Az abbáziai vizsgálat.

A belügyminiszterium hivatalos jelentésének kibocsátása után a trieszti tengerészeti hatóság táviratilag értesítette a volosca-abbáziai révkapitányságot, hogy Fiumét kolerafertőzöttnek tekintse s az onnan érkező utasokat a

szokásos vizsgálatnak vesse alá. Erre Abbázia is megtette a szükséges óvintézkedéseket a koleraveszedelem elhárítása iránt. A kerületi főnökségen megtartott tanácskozáson elhatározták, hogy minden Fiuméből érkező hajót a ker. orvos és a révhivatali megbízott megvizsgálja s a Fiumét érintett s Abbáziaiban lakni szándékozókat a megérkezés napjától számított öt napon át orvosilag megvizsgálják. Az intézkedések vasárnap léptek életbe s az eljárás, amelyet Volosca, Abbázia, Ika és Lovrana kikötőiben követnek, a következő:

A hajókon a közönségtől a jegyszedés közben a hajó ellenőre megkérdezi, vajjon Abbáziaiban egy napnál tovább szándékozik-e tartózkodni? Ha igen, úgy pontos nacionálét vesz fel az illetőről s az ivet a hajónak Abbáziaiba való megérkezése után átadja az abbáziai révhivatal tisztviselőjének. Abbáziaiban a hajó kikötésekor a hajóhid lebecsátása után kötéllal elzárják a kijáratot s a közönségnek a hajó fara felé kell sorakoznia. A révhivatali tiszt és a hatósági orvos a hajóra lépnek, átveszik a parancsnok jelentését, vajjon előfordult-e gyanus jelenség az utasokon s azután megvizsgálják az utasokat. Nem tulságos szigorral, barátságosan megfigyelik az utasokat s néha néha megkérdezik, hogy jól érzik-e magukat. Az utasok nem veszik tragikusan a vizsgálatot, sőt élcelődnek felette. Így tegnap, amikor sirokkó volt a tengeren, a hajó hímálódzásától egy utas tengeri betegséget kapott. Amikor azonban kiszállt az olcsó hajóból, megmondta az ellenőrzőknek, hogy bár régi tengeri főka, a vasárnap tiszteletére annyi bort ivott, hogy alig tud a lábán állani. A jóvialis részegen jót nevetett a közönség.

Egyébként a várakozás alig tartott tovább, mint amikor a közönség egymást lökve, tiporva igyekszik lekerülni a hajóról. Ezzel azonban megszokhat a fiúmei közönség a mostani vizsgálatnál: a hajóról való leszállást türelmesen kell bevárni s nem kell bukfeneket vetni a kórlátokon át. Most ez lehetetlen...

A kivándorlás.

Nagy gondot okoz a hatóságoknak, hogy miként lehet a kivándorlókat a város lakosságával való érintkezéstől teljesen elkülöníteni. Jekelfalussy Lajos miniszteri tanácsos, a kivándorlási biztos ügy intézkedett, hogy a vasuton érkező kivándorlók a pályaudvarról a Volosca-uti kivándorlási házba erős felügyelet alatt a vasuti sínparók mellett, mindvégig a tengerpart mentén kísértessenek. A házban szintén rendkívül szigoru intézkedések történtek. A kivándorlók naponta többször is fürdőt vesznek, a házat pedig egyáltalában nem hagyhatják el, viszont a kivándorlási házba is csak azok léphetnek be, akiknek a kivándorlási hivatalban vagy a házban dolguk akad. A kivándorlókat a hajóra is a fenti kerülő uton vezetik, a város lakosságával tehát az érintkezés lehetetlen. A koleraveszedelemre való tekintettel a szerdán érkező „Carpathia” Cunard-gőzös megtekintésére nem adnak ki belépőjegyet.

A Triesztbe vasárnap este érkezett „Carpathia” kivándorlási gőzessel 280 visszavándorló jött Newyorkból. Ezeknek ma éjjel egy órakor kellett volna Fiuméba érkezniök, Triesztben azonban a formalitásokkal csak elkésve készültek el s így a 280 visszavándorló ma délután 3 órakor érkezik Fiuméba. A visszavándorlókat a pályaudvaron Jellousheg Arthur dr. rendőrorvos a melléje beosztott két orvosnövendékkel megvizsgálja, közben pedig a podgyászt átrakják a már készenálló budapesti személyvonatba. A vizsgálat után a visszavándorlók erre a személyvonatra nyomban átszállnak s hat óra felé folytatják útjukat szállófalujokba.

A „Carpathia” gőzessel szombaton mintegy 4—500 kivándorló megy Neworkba.

Susák védekezése.

Susákon nagy felháborodást keltett, hogy nem gondoskodtak idejekorán járványkórház felállításáról. Így azután, midőn Zdolecné Helén, akit szombati számunkban tévesen Kraljnének írtak a lapok, pénteken koleragyanus tünetek közt megbetegedett, nem volt járványkórház s a hatóságoknak ugyancsak nagy fejtörést okozott, hogy hová helyezték el a veszélyes beteget. Végre is a veszett kutyák telepén állítottak fel barakkot s abba helyezték el a kolerás beteget, aki néhány órával később a rettenetes kórhán meghalt.

A hatóságok a horvát kormányhoz for-

dultak intézkedésekért, mely vasárnap reggel, minthogy az elhunyt Zdolecné váladékában a bakteriologiai vizsgálat az ázsiai kolerát minden kétséget kizáróan megállapította, Susákon kolerafertőzöttnek nyilvánította.

Ezzel egyidejűleg intézkedett, hogy a zágrábi tiszti főorvos helyettese, Reichwein Károly dr. Susákra utazzon, aki már meg is érkezett s elrendelte, hogy Zágrábból egy Deckert-rendszerű barakkot szállítsanak Susákra. A barakk 12 beteg számára minden szükséges kellekkel föl van szerelve s a betegeket négy Santa-Croce apáca fogja ápolni. A járványbarakkot már kedden reggel üzembe helyezik és a tersattoi temető közelében állítják fel.

Dr. Reichwein Károly intézkedésére az esetleges gyanus egyéneket a tersattoi barátok klostromának egyik különálló szellős épületében helyezik el.

A lakosságra a hatósági intézkedések megnyugtató hatással vannak. A vizsgálat megállapította, hogy a pénteken délután kolerában elhunyt Zdolecné Heléna már a múlt hétfőn megbetegedett Susák külvárosi lakásán és családja csak csütörtökön jelentette be a megbetegedést. A városi egészségügyi bizottság ma kolera-bizottsággá alakult, melynek végrehajtási joga van és határozatai ellen tókon kívül csak a belügyminiszteriumhoz fellebbezhetni. A bizottság mai ülésén minden szükséges óvintézkedést életbeléptettek.

A susáki hatóságok minden intézkedést megtettek s a gyümölcsárusitást korlátozták. Délig egyetlenegy koleragyanus megbetegedés sem fordult elő s az izolált nyolc ember teljesen egészséges.

A mai nap.

Szombat este óta Fiume város területén egyetlenegy koleragyanus eset sem fordult elő. Tegnap késő este a Ghiczy-villában izolált egyének közül egy Butkovich nevű ember rosszul lett. Hányingere volt s görcsökről panaszkodott. Nyomban bevitték a járványkórházba s ápolás alá vették, valószínűnek látszik azonban, hogy ez a megbetegedés csakis gyenge bélhurut. A beteg jól érzi magát s állandóan eszméletnél van.

A vizsgálatok eredménye.

Az eddigi bakteriologiai vizsgálatok eredménye a következő:

Ázsiai kolerában betegedett meg s pozitív eredménnyel járt a vizsgálat Pillepich Franciskánál, Zorzech Rózánál és Gorup Mátyásnál.

Negatív volt a bakteriologiai vizsgálat a pénteken éjjel koleragyanus tünetek közt elhunyt Zorzetich Antal hét éves fiúcskánál. A fiút, mint már megirtuk, csak pénteken délelőtt vitték a járványkórházba, holott vasárnap óta betegeskedett. Az orvosi vizsgálat a boncolásnál és a bakteriologiai vizsgálatnál megállapította, hogy Zorzetich Antal bélhurttal kapcsolatos agyhártyagyulladásban szenvedett.

Ugyancsak negatív eredményt tüntet fel a bakteriologiai vizsgálat a többi koleragyanus betegnél is. Csupán, mint azt mágy helyen megirtuk, az izolált személyek közül bizonyult nyolc egyén bacillushordozónak.

Nyolc bacillushordó.

Péntek éjjel Purkinje Normán és Mária nevű leányán, akiket a via delle Mura 6. szám alatt ázsiai kolerában megbetegedett Zorzech Róza esetéből kifolyólag izoláltak, — mint megirtuk — koleravibriákat fedeztek fel. Szombaton este a via delle Porto 8 számú házban történt ázsiai koleramegbetegedés folytán a járványkórházba beszállított Gorup Mátyás fuvaroskocsis feleségén és Ágota nevű leányán konstataáltak koleravibriákat, néhány órával később pedig a Gorup-esetből kifolyólag izolált Zordan Mária és Marió fiút, ma reggel ugyancsak a Gorup-eset folytán izolált Misculin István révkalauz Zsófia nevű feleségén és Zóra leányán fedeztek fel koleravibriákat.

A nyolc bacillushordót a járványkórházban elkülönítették a többi izoláltaktól s váladékokat bakteriologiai vizsgálatnak vetik alá.

Látogatás a járványkórházban.

Ma délből féltenként órákor *Orosdy Lajos* dr. miniszteri osztálytanácsos, a kormányzóság jelenlegi vezetője, *Villani Frigyes* báró és *Balogh Károly* miniszteri fogalmazókkal, valamint *Tauffer Emil* dr., a kormányzóság egészségügyi szakközegével és *Blasich Mario* dr. városi tiszt főorvossal látogatást tett a Belvedere levő járványkórházban. A kormányzóság tisztviselő *Sichich Hermann* dr. a járványkórház orvosával végigjárták a Succursal épületeit, megtekintették a betegeket a járványkórházban tapasztalt rend és tisztaságról a legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak. Ez az elismerés elsősorban dr. *Sichich Hermann* illeti, aki tíz nap óta ki sem mozdult a járványkórházból, hanem elzártan szembeszállva a rettenetes kórral, csodás buzgalommal, odaadással és önfeláldozással végzi fárasztó és fontos feladatát.

Orosdy Lajos dr. miniszteri osztálytanácsos egy órákor tért vissza a járványkórházból s „A Tengerpart” munkatársa előtt meleg elismeréssel nyilatkozott a járványkórházi tisztaságról s az orvos működéséről.

Ötödik napja nincsen kolera.

Munkatársunk előtt ma délből *Tauffer Emil* dr., a kormányzóság és a tengerészeti hatóság orvosa, aki hónapok óta fáradságtalanul dolgozik a koleraveszély elhárítása érdekében, a járványkórházi szemlérlől visszajövet a következőket mondotta:

— *E hó 16-án izoláltuk Gorup Mátyást, akin bakteriologika ázsiai kolera állapítottunk meg. Ez volt az utolsó koleraeset, mert azóta csakis koleragyanus megbetegedések fordultak elő, melyek bakteriologiai vizsgálata eddig negatív eredménnyel járt, illetőleg nem bizonyult koleraesetnek. Ha tehát holnapig újabb pozitív ázsiai koleraeset nem fordul elő, Fiumét augusztus 22-től kezdve a párisi egyezmény értelmében koleraentesnek kell nyilvánítani. Minthogy a szusákai eset augusztus 18-án történt, az ötnapi izolálás e hó 23-án jár le s ha újabb eset nem történik, augusztus 23-án úgy Fiume, mint a szomszédos Susák koleraentes lesz.*

Tauffer dr. ezután még elmondotta, hogy a járványkórház két főépületből, egy Deckert-barakkból s a Ghiczy-villából áll. A közeli száz izolált ember közül azokat, akik negatívnak bizonyult koleragyanus esetekből kifolyólag izoláltattak, lassankint elbocsájtják a kórházból, mert egészségesebbnek bizonyultak. Ma délelőtt is néhány embert elbocsátottak a járványkórházból.

A hét fertőző betegségei.

Blasich Mario dr. városi tiszt főorvos ma délből hivatalos jelentésben közli, hogy Fiume város területén augusztus 14-től aug. 20-ig egy vörheny, egy hastifuszos és három kolera megbetegedés fordult elő. Bárányműben egy, hastifuszban szintén egy halálosztást történt. Cantridából egy beteg agyhártyagyulladásban, Lovranából pedig egy hastifuszos beteget szállítottak a városi kórházba.

A belügyminiszter a koleraéről.

BUDAPEST, aug. 21. [Érkezett délután 2 óra 35 perckor.] Ma délelőtt „Az Est” egyik munkatársa beszélgetést folytatott a belügyminiszterium közegészségügyi osztályával, ahol a következő felvilágosítást nyerte a fiumei kolera ügyében:

— Fiumében az eddigi jelentések szerint terjed a kolera. Pillepich Franciska, akin a bakteriologiai vizsgálat elsőnek konstataálta az ázsiai kolera, már jobban van. Izolálva lettek összes lakóitársai, fertőtlenítették a házat s a vele érintkezett személyeket. A Citta vecchia-ban azóta még három koleragyanus eset történt, melyek közül Zorzich mozgópostás neje megállapították az ázsiai kolera. A többi koleragyanus megbetegedések bakteriologiai vizsgálata most folyik.

UJDONSÁGOK.

— **Szent István napja.** Első koronás apostoli királyunk, Szent István emlékét fényes egyházi ünnep keretében ünnepelte meg vasárnap a hivatalos világ. Az összes középületeken, hajóstársaságok épületein nemzeti színű és a város színeit viselő zászlókat lengetett a szél, a konzulátumok nemzetiek zászlait tűzték ki s lobogódiszt öltöttek a kikötőben tartózkodó összes hajók.

Délelőtt tíz órákor a Scarpa-téri dómtemplomban ünnepi nagymise volt, melyet *Martinez* apátkanonok celebrált nagy egyházi segédlettel. Misa után a kar több régi egyházi dalt énekelt. Az istentiszteleten az állami tisztviselők a kormányzóság jelenlegi vezetője, *Orosdy Lajos* dr. osztálytanácsos vezetésével, a városi tisztviselők *Dardi Vazul* tanácsvezető, a helyőrség tisztikara *Salis-Sevis* János gróf ezredes, a haditengerészet tisztjei *Schubert* Ottokár fregattkapitány s a törvényszék és ügyészség tagjai *Keömléy Pál* törvényszéki bíró és *Lucich Vasco* dr. alügyész vezetésével jelentek meg.

— **Változás a fiumei katonai parancsnokságokban.** Mint értesülünk, drachsenhorsti *Drachsel* Frigyes vezérőrnagy, a 71. gyalogdandár parancsnoka, melyhez Fiume helyőrsége is tartozik, legközelebb várakozási állományba kerül s a novemberi előléptetésnél az altábornagyi rangot kapja. Utódja *Salis-Sevis* János gróf ezredes, a 79-ik Jellasich-gegyalozred parancsnoka lesz, aki már most is a dandárparancsnoki teendőket végzi. *Salis-Sevis* gróf novemberben vezérőrnaggyá lép elő. A Jellasich-ezred új parancsnoka nemes *Luxardo* Jenő gróf, a Krakkóban állomásozó 93-ik közös gyalogezred alezredese lesz.

— **Személyi hír.** *Kern Aurél* dr., a jeles zeneszerző és kritikus, tegnap Fiuméba érkezett.

— **Japán hadihajók Fiumében.** Néhány nappal ezelőtt megirtuk, hogy a japán haditengerészet két nagy csatahajója, melyek *Togo* admirálissal és *Nogi* tábornokkal a plymouthi flottaszemlén a japán szigetországot képviselték, nemcsak Triesztbe és Pólába, hanem szeptember első napjaiban Fiuméba is el látogatnak. Most a bécsi japán császári nagykövetség hivatalosan értesítette a budapesti konzulátust, hogy a „Kurama” és „Tone” nevű hadihajók *Shimamura* altengernagy, a japán cs. második hajóraj parancsnokának vezényletével szeptember 2-án fognak Fiuméba érkezni és szeptember 7-ig fognak a magyar kikötőben időzni. A japán hadihajóknak a látogatását diplomáciai uton a cs. és kir. külügyminiszteriumnak már bejelentették.

— **Automobiljárát Cirkvenicára.** A „Pesti Napló” értesülése szerint egy fiumei konzorcium automobiljárát akar a MÁV. Plasse állomása és Cirkvenica között létesíteni. A Budapestről Cirkvenicába utazók így közvetlen összeköttetést kapnának a fürdőhelyre. A vállalkozás céljaira részvénytársaságot fognak alapítani.

— **A Lega és a magyar zászló.** Már augusztus 19-iki számunkban szóvá tettük, hogy a Lega Autonoma a király születése napján semmiféle zászlót nem tűzött ki körhelyiségének erkélyén. Együttal ama reményünknek adtunk kifejezést, hogy az egyesület Szent István napján pótolni fogja ezt a mulasztást. Annál nagyobb megütközést keltett a magyarság körében és a lakosság egyéb hazafiasan gondolkodó rétegeiben, hogy a „Lega” körhelyisége tegnap ismét disztelenül éktelenkedett a többi fellobogózt ház között. A magyar birodalom legnagyobb nemzeti ünnepéről a Lega egyszerűen nem vett tudomást. Még Nicaragua és Ecuador konzuljai is kitétek a mi ünnepünk alkalmából nemzeti zászlójukat és a kikötőben horgonyzó

magyar és külföldi hajók egytől-egyig lobogódisztal ünnepeltek velünk. Csak a város municipális ügyeit kezében tartó egyesület, melynek tagjai között 46 rappresentante, tehát a városnak majdnem egész képviselőtestülete ül, nem tartotta szükségesnek egész fennállása alatt egy magyar nemzeti lobogó beszerzését. Pedig még kölcsönbe is kaphatott volna egyet a szombati nap folyamán a város szertárából, vagy a tűzoltóktól, ha kért volna.

Ne csodálkozzék tehát a Lega, hogy nekünk magyaroknak, kik a régi gyalázatos rendszerrel szemben ötszáz szavazatunkkal győzelemre segítettük az urakat, fáj ez a melőzés. Fáj nekünk, hogy a magunk vállán uralomra jutott Lega elmulasztotta ezt az egyetlen alkalmat is, amikor drága nemzeti szimbólumunknak megadhatta volna az azt megillető törvénybe iktatott tiszteletet. Nem akarunk jóslásokba bocsátkozni, de azt hisszük, hogy az egyszerű ésszel gondolkodó magyar választó jól meg fogja magának jegyezni a Lega emebánásmódját zászlónkkal szemben. Es ha egy legközelebbi választásnál hiányzani fog a „csúrhé”-ből, mert hiszen ilyennek tekintik a magyar választót, száz vagy kétszáz az urnánál, akkor az urak a bukást csak maguknak fogják tulajdoníthatni.

— **Megfizetett kommunikék.** A „Pesti Hirlap” írja: Kétszer is foglalkoztunk a fiumei esettel, melyben védelmére keltünk annak a hirlapírónak, akit súlyosan megtámadott egy másik hirlapíró, amiért a saját lapjában pénzért a színházi kommunikék közléseért; a hirlapíró rágalmozás címén bíróság elé állította kollégáját és a bíróság a mi álláspontunkra helyezkedett, amennyiben a rágalmozást megállapította és az illetőt el is ítélte. Mi ezen esettel kapcsolatosan fölemlítettük, hogy a vidéki városokban, ahol a szinlapot házhoz hordják, a hol tehát a közönség nem szorul az ujság tájékoztatására, a kommunikéknek, pláne a színházi iroda szilizálásában való közlése teljesen a szinigazgató érdeke; és hogy akadt is már olyan okos, modern direktor, a ki rég be is látta ezt és a kommunikék dolgában tüzleti alapra helyezkedett a lapok kiadóhivatalaival szemben. Ez a direktor *Erdélyi M.*, aki a nagyváradi Szigligeti-színházat igazgatja nagy anyagi és erkölcsi eredménnyel. Hogy ez lapunk közlése nyomán nyilvánvalóvá lett, a vidéki direktorok ráléptek az okos utánzás terére; az egyik, a szegedi színház új direktora, *Almási Endre*, már a most jövő szazonra meg is egyezett az öt szegedi napilapnak a kiadóhivatalával; e megegyezés szerint fizet Almási havi ötven-ötven koronát a kommunikék közléseért, (10 hónapi szazonja lévén Szegednek, ez 500 koronát jelent laponként. — A szerk.) amiknek megírását havi 60 korona fizetés ellenében havonként más és más hirlapíróra bizza. A kritizálás szabadságát ez a megállapodás természetesen nem érinti és legfőjebb arra jó, hogy a kritikákban eliminálja azt a túléles személyeskedő hangot, mely egyik-másik vidéki város lapjában is divatos.

— **Összeütközés az alagutban.** Szombaton könnyen végzetessé válható baleset történt a Buccari előtt levő alagutban. *Cember* Sándor máv. pályafelügyelő hajtókán befutott az alagutba, melyen éppen akkor az 1077. számú tehervonat haladt keresztül. Az összeütközés elkerülhetetlen volt s néhány pillanat múlva be is következett. A tehervonat mozdonya a hajtókat pozdorjává zuzta s magával vonszolta, a vonat pedig az összeütközés következtében kettészakadt. *Cember* csodás véletlenségből ép bőrrel menekült a katasztrófa elől. Az összeütközéskor ugyanis kirepült a hajtókából s kisebb mérvű horzsolásokon kívül egyéb sérülést nem szenvedett.

— **Meglopott főállatorvos.** *Betegh* Lajos fiumei állami főállatorvos megtakarított pénzt különböző takarékpénztárakban gyűmölcsözteti. Egyik takarékbetét könyvecskéjét, melyet a Cassa Comunale di Risparmio állított ki, 500 koronáról különböző fontos okmányokkal a réhvivalat épületében levő hivatali helyiségében tartja. A takarékpénztári

betétkönyvecskét a főállatorvos egy vaskazetába zárta, melyet egy háromszoros Wertheim-zárral ellátott iróasztalra helyezett el. Szombaton délután *Betegh* a csakis beavatottak által ismert uton kinyitotta az iróasztal fiókját s ekkor észrevette, hogy a vaskazetából valaki kilopta az ötszáz koronás betétről szóló takarékpénztári könyvet, a többi okmányokat és a kazetában levő aprópénzt azonban érintetlenül hagyta. A lopást a felfedezés után nyomban bejelentette a révhivatalnak és a rendőrségnek, mely megindította a nyomozást. Minthogy az iróasztal speciális zárral bírt, a lopást csakis a viszonyokkal ismerős egyén követhette el, aki a hivatalszoba nyitva hagyott ajtaján surrant be. A lopás elkövetésével egy révhivatali alkalmazottat gyanúsítanak.

— **Pánik a moziban.** Vasárnap este hét órakor a Braidán levő „Margherita” mozgófényképszínházban rövidzárlat volt s ennek következtében valóságos pánik keletkezett a mozi közönsége közt. A moziban kora délutántól kezdve minden félóránál új előadás volt. Különösen az est beálltával keresték fel sokan az előadást s a hétórás előadásra zsúfolásig megtelt a színházterem. Százötven ember szorongott a szűk ülőhelyeken. Hét óra után néhány perccel a mozi vetítőkamrájából hirtelen erős fény villant fel s a következő pillanatban hatalmas láng csapott ki a filmkamrából. A villanyvezetékben rövidzárlat támadt. A közönség a sötét teremben halálra ijedten ugrott fel helyéről s „Tűz van!” kiáltással egymást tiporva, öklözve igyekezett a sötét moziból a szabadba jutni. Irtózatossá pánik keletkezett a moziban. Asszonyok, gyermekek sikongtak, s a kik egy perccel előbb még a mozi humoros képein kacagtak, most halálra ijedten menekültek a tűzveszedelem elől. Eközben a személyzetnek égő ruhákkal s egy vizsugárral sikerült a tüzet még csirájában elfojtani s a nagy zűrzavarban világosságot teremteni. A kijáratokon át a közönség baj nélkül, de tépett ruhákkal, összeborzolt hajjal kijuthatott az égő celluloid által penetráns levegőjű teremből s mire a rendőrség a helyszínre érkezett, már csak a jelentés megszerkesztése maradt hátra. A moziban csak az egyik oldalvezeték égett el, egyéb kár nem történt. Félóra mulva a villamoscsengő ismét a moziba invitálta a közönséget s a fehér vászon megint a legújabb szenzációkat tárta a közönség elé.

— **Csodabogár.** A helybeli „La Bilancia” szombaton este megjelent számában szórólírással a következő távirat jelent meg:

„In onore di un deputato

Budapest 19. (B.) E arrivato qui il deputato Marco Kristóffy. Circa cento suoi aderenti diedero un banchetto in suo onore.

Kristóffy si esprime nel senso che quando alla Camera sarà giunto il momento opportuno, fara risuonare nell'aula la lingua polacca.

Ez magyarul ennyit jelent:

„Egy képviselő tiszteletére.

Budapest 19. (B.) Kristóffy Márk képviselő ideérkezett. Körülbelül száz híve bankettet rendezett tiszteletére.

Kristóffy kijelentette, hogy amint elérkezettnek fogja látni az időt, meg fogja szólaltatni a képviselőházban a lengyel nyelvet.

Megjegyezzük, hogy nem Budapesten, hanem Makón volt ez a bankett, innen ered tehát bizonyára a Marco szó is. De hogy a lengyel nyelvre vonatkozó abszurdumot honnan vette az olasz lapíró, arra igazán érdemes volna pályadíjat kifizetni.

— **A képviselő pénztárcája.** Zákó Milán volt főispán, országgyűlési képviselő augusztus 9-én Fiuméből a hatórai gyorsal Budapestre utazott, Budapesten a kiszálláskor észrevette, hogy kilenc darab százkoronás bankjegyet tartalmazó krokodilbőrtárcája hiányzik. Minthogy lehetséges, hogy a pénztárcát a képviselő Fiumében vesztette el, vagy a hálókocsiban felejtette, ezután kéri a megtalálót, hogy a pénztárcát a benne levő feljegyzésekkel neki visszaküldje. Az összeg fele a megtalálóé lehet.

— **Katonai automobilisták Fiumében.** Tegnap reggel hat automobilon mintegy 25

katonatiszt érkezett Fiuméba, akik mint a katonailag tervezett osztrák Automobil Club tagjai résztvesznek a dalmáciai gyakorlatokon. A katonai autotisztek kék egyenruhái élénk feltűnést keltenek.

— **A nadrágtolvaj.** Miotich Sztoján husz éves breccsanai illetőségű napszámosnak szörnyen megtetszettek Mallé Norbert ruhakereskedőnek a Calle dei Tempióban levő üzlete előtt kifüggesztett nadrágok. Hosszasan elnézegette őket, de mert pénze nem volt, a legolcsóbb uton akart néhánynak birtokába jutni. Egy észrevétlen pillanatban az üzlet előtt levő fogasról lekapott néhány nadrágot s futásnak eredt. A lopást azonban észrevették s utána futottak a tolvajnak, akit hamarosan el is fogtak. A rendőrség a nadrágtolvajt átkísértette az ügyességi fogházába.

— **Az abbaziai Szegő-szanatóriumba** a múlt hét folyamán a következő vendégek érkeztek:

Aberdam F. kereskedő neje Stryjből, Czerwinska Anna, orvos neje két gyermekével Lublinból, Fogel Ignác kereskedő Miskolcra, Somló Gyula igazgató Budapestre, Stern Irma k. a. Stryjből, Eröss Magda urnő Debrecenből, László Zoltán tisztviselő Szatmárról, Bartos Vilma főmérnök felesége két gyermekével Besztercebányáról, Riesz Emil mérnök Budapestre, Somló Andor ügynök Budapestre, Schillinger Irma tisztviselő Budapestre, Dr. Schein Hermann orvos Nowytagról, Veigelsberg (Ignotus) Hugó szerkesztő Budapestre, Andrejew Christophor háztulajdonos Wladikawkról, Hüttl József miniszteri tanácsos özvegye Budapestre, Mertler Fanny magánzó, Rothschild Zsigmond magánzó nejevel Csehországból, Ujhelyi József birtokos neje két leányával és Burger Erzsébet tanítónővel Budapestre.

— **Életunt leány.** Ma délelőtt féltizenegykor a hullámgáton egy eszméletlen állapotban levő, 24 év körüli leányt találtak, aki mérgezte magát. A leányt a kórházba vitték. Eddig azonban még nem állapították meg, hogy milyen mérget ivott. Az életunt leány kilétét nem tudják.

— **A kikötőből.** Augusztus 20. **Érkezett:** „Lapad” osztrák gőzös Triesztből, 800 tonna vegyes áruval; „Zrinyi” magyar gőzös Valenciából 3000 zsák cukorrépával, 300 zsák kénnel, 500 hordó olajjal és 40 tonna vegyes áruval; „Titan” osztrák gőzös Triesztből üresen.

Indult: „Sztambul” osztrák gőzös Konstantinápolyba 140 tonna cukorral, 60 tonna cementtel, 40 tonna rizsszel és 60 láda üvegáruval; „Babylon” német gőzös Hamburgba, 1500 tonna magnésittel és 50 tonna babbal; „Galipoli” olasz gőzös Velencébe 40 tonna cukorral, 30 tonna fával és 10 tonna vegyes áruval.

Augusztus 21-én. **Érkezett:** „Szápáry” magyar gőzös Marseilleből 120 tonna vegyes áruval; „Nikitas” görög gőzös Piraeuszról 1000 tonna foszfáttal; „Elektra” osztrák gőzös Irsztből 30 tonna vegyes áruval.

Indult: „Kreska” olasz gőzös Marsalába 350 tonna fával.

— **Abbázia vendégei.** A szomszédos Abbázia fürdő- és üdülőhelyet 1911 január 1-étől augusztus 16-áig összesen 30.008 fürdővendég és 4499 áttutató, tehát összesen 34.507 idegen látogatta meg. Augusztus 3-tól augusztus 16-áig 1127 vendég látogatta meg a fürdőhelyet. Augusztus 16-án 3275-en üdültek Abbaziában.

— **Zsebmetszés.** Az utóbbi napokban ismét elszaporodtak a zsebmetszők. Egyet közülük vasárnap délelőtt sikerült rövid időre ártalmatlanná tenni. *Busetto* Henrik harminchat éves trieszti születésű csavargó az utcán Stiglitz Antónia zsebéből kilopta három koronát tartalmazó pénztárcáját, de az asszony észrevette a lopást s a zsebmetszőt átadta az első rendőrnek. Letartóztatták.

Távirat ◀▶ Telefon

A képviselőház ülése.

BUDAPEST, aug. 21. A képviselőház mai ülésén *Kabos* Ferenc elnököl.

Meleg szavakkal elparentálja a napokban elhunyt *Lónyai* Sándor gróf főrendiházi

tagot és *Rister* Nándor horvát képviselőt és indítványozza, hogy a Ház részvételenek jegyzőkönyvileg adjon kifejezést.

Az elnök indítványának elfogadása után két feliratot mutat be a Háznak. Mindkét feliratot a véderő javaslat ellen adták be.

Justh János indítványozza, hogy az egyik feliratot adják ki a pénzügyi, a másikat pedig a közigazgatási albizottságnak.

Justh indítványa felett 20 képviselő névszerinti szavazást és ennek a szavazásnak holnapra való halasztását kéri. Ezután az elnök még néhány kérvényt mutat be, majd

Batthyányi Tivadar gróf sürgős indítványt jelent be a sajtószabadság megsértése miatt. Ezután

Eitner Zsigmond indokolja az összefehetlenségi törvény módosítására beadott abbeli indítványát, hogy a képviselő mandátumának tartama alatt semmiféle kitüntetés vagy rangot ne fogadhasson el.

Eitner beszéde közben lépett be az ülés-terembe

Kossuth Ferenc akit az ellenzéki képviselők nagy éljenzéssel fogadtak.

Eitner beszédére

Héderváry miniszterelnök válaszolt és az indítványt szükségtelenné mondja, mert a kitüntetés a királyi akarat megnyilatkozása, a mely a képviselőket nem befolyásolja, hisz a múltban kitüntetett képviselők között sokan vannak, akik az ellenzék sorában foglalnak helyet. Kéri az indítvány elvetését.

Az indítvány felett husznál több képviselő kérésére névszerint szavaznak és azt 116 szóval 28 ellenében elvetik.

Ezután a múlt ülésen elrendelt névszerinti szavazások kerülnek sorra.

Az ülés folyik.

Khuen „A Nap” megrendszabályozásáról.

BUDAPEST, aug. 21. *Khuen-Héderváry* gróf miniszterelnök ma az Ujságírók Egyesületének küldöttsége előtt kijelentette, hogy ha „A Nap” című ujság kolportázsának megvonásáról szóló határozatot hozzá megfellebeznék ö okvetlenül jóváhagyja. Amíg „A Nap” a kormányt támadta, addig nem törődött vele, de mindennek meg van a határa. A kolportázs, — ugymond a miniszterelnök — különben nem is jog, hanem kedvezmény, amelyet bármikor vissza lehet vonni.

Székely Mihály repülései.

BUDAPEST, aug. 21. *Székely* Mihály aviatikus tegnap 4000 főnyi közönség előtt gyönyörű repüléseket végzett. Az aviatikus 300 méternyi magasságra szállt fel. A közönség nagy ovációkkal kísérte az aviatikus repüléseit. Holnap *Székely* Bécsbe utazik.

A budai postarablás.

BUDAPEST, aug. 21. A budai postarablókat még nem sikerült elfogni, de ruháikat egy házban megtalálták. Valószínű, hogy új öltözöket vásároltak és Budapesten bujkálnak.

Uj hadtestparancsnokok.

BÉCS, aug. 21. A király *Schorstein* Lothár altábornagyot a 16. hadtest parancsnokává, *Leitner* Ernő báró altábornagyot pedig a III. hadtest parancsnokává és gráci vezénylő tábornokká nevezte ki.

Titokzatos merénylet.

LONDON, aug. 21. Titokzatos merénylet történt a repülőtéren egy hangárban. *Hawyoude* pilóta le akarta lőni a Blériot repülőgépgyár intézőjét. A golyó azonban *Petit Pierre* igazgatót találta, aki súlyosan megsebesült. *Hawyoude* ezután maga ellen fordította a fegyvert s halántékon lőtte magát. Nyomban meghalt. Tettének oka ismeretlen.

Gyermekgyilkos anya.

KUNSZENTMIKLÓS, aug. 21. Borzalmas gyermekgyilkosság tartja izgalomban a város lakosságát. Gregurics Lukácsné fejsszével agyonverte Juliska nevű 7 éves leánykáját, kinek a hulláját elrejtette. A gyilkos anyát férjével együtt letartóztatták.

Jégvihar a felvidéken.

SATORALJAUJHELY, aug. 21. A környéken óriási jégcsúszások, amely Mezőlaborcztartományban a termés háromnegyed részét teljesen önkretette. A diónagyságu jégdarabok mindenütt nagy kárt okoztak. Gróf Hoyos Viktor a károsultak felségélyezésére széleskörű segélyakciót indított.

SZATMÁR, aug. 21. A jégvihar a megyében nagy pusztítást vitt végbe és a zivatar szatmári vasuti állomás tetejét leszakította.

A balkáni kolera.

SZALONIKI, aug. 21. Vallonában 17 katonán halt meg koleraiban. Úszkúbben 5 koleraeset fordult elő.

Leégett gyár.

MAJNA-FRANKFURT, aug. 21. A világhírű Opel-féle gép- és automobilgyár teljesen leégett. A kár négy millió korona. 1300 munkás maradt kenyér nélkül. A tűzben többen elpusztultak, sokan pedig súlyosan megsebesültek.

Vadállatias gyilkosság.

BELGRÁD, aug. 21. Pasics nevű kovácsmester műhelyében agyonütött egy cigányt, akinek testét darabokra vagdalta és megstüötte és az összepörköltödött testrészeket elégette, majd a hamvakat műhelyében szétszórta. A gyilkos kovácsot, aki rémes tettét elmezavarában követte el, letartóztatták.

Kirabolt grófi kastély.

BUDAPEST, aug. 21. Vácon ma éjjel kirabolták Berchtold gróf kastélyát. A kár nagy. A rablók elmenekültek.

Az angol vasutassztrájk megszűnt.

LONDON, aug. 21. Tegnap éjjel a vasutassztrájk megszűnt. A kormány megállapodásra jutott a vasutasokkal. Tegnap már minden vonalon megkezdődött a rendes munka.

LONDON, aug. 21. Llanelyből zavargásokról adnak hírt. A sztrájkoló munkások üzleteket fosztogattak. A vasuti állomáson több kocsit felgyújtottak, miáltal robbanás is keletkezett, amely 3 embert megölt.

MUSCHONG-BUZIÁSI ÜRÖD
BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ

BAKTERIUM-MENTES
természetes ásványvíz

ÜDIT-GYÓGYIT. ÜDIT-GYÓGYIT.
Vese- és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, húgykő- és fényképződésnél, a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásának bizonyult.

ORVOSILAG AJÁNLVA.
Főlerakat: Stalcer Antal, Fiume Via Tartini 4. Kapható Jechel F. cégnél
Telefon 3-44.

Hivatalsszolgát keres

elsőrangú fiúmei bankintézet. Jó megjelenésű, 20-30 éves pályázók, kiknek feltétlenül kell magyarul tudniok, küldjék ajánlatukat „Uniformis 100” jellegére e lap kiadóhivatalába.

Borszéki
GYÖGYÉSÜDITÖVIZ.
A SZÉNSAVAS ÁSVÁNYVIZEK
KIRÁLYA!
Főraktár: Brazzoduro G cégnél, Fiume
Telefon 495.

„DE LA VILLE“
SZÁLLODA ÉS KÁVÉHAZ
FIUME, DEÁK-KORZÓ. TELEFON 521.
A legkényesebb ízlet szerint átalakított kávéház a magyarság legkedveltebb találkozó helye. Kitűnő italok, jó magyar borok. Estenként KOVÁCS JÓZSEF jóhírnevű kaposvári cigányzenekara és RÁCZ KÁROLY budapesti kishögösszólísta hangversenyeznek.
TULAJDONOS:
BUDAI KÁROLY

Catti György utóda
cs. és kir. udvari szállító
GYÖGYSZERTÁRA
a városi torony mellett.
Ajánlja magát minden orvosi rendelés azonnali és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszappanok, az összes ásványvizek, toalettcikkék és szépitőszerek stb. stb.

Hotel Trocadero
nagy étteremmel
(Velece) a Lidón (Velece)
Elsőrendű új ház a főttől jobbra, modern komforttal berendezett szobák fürdővel berendezve. Orvos a házban. Penzió és étlap szerinti étkezés.
Tulajdonos:
Tagliapietra Giovanni.

Lederer penzio Abbazia.
Habsburg villa és Park szálló
120 szoba. Lift. Fürdők a házban.
Villanyvilágítás. Árnyas kert. Gyönyörű kilátás a tengerre. Szoba és ellátás 8 koronától feljebb. Családoknak engedmény.

„BRISTOL“
szálloda, kávéház és étterem
Fiume, Deák-Corso.

Teljes komforttal berendezett 65 szobával, kitűnő kávéházzal és étteremmel. Izletes magyar, német és francia konyha, legjobb minőségű fajborok és pezsgők, valamint kávéházi italok állanak a t. vendégek rendelkezésére

Bel- és külföldi lapok.
Figyelmes kiszolgálás.
Az étteremben és a kávéházban előfizetések mérsékelt áron fogadtatnak el.
Tulajdonos: Ruzich György.

LA GRASTA TAMÁS
uj divatáru üzlete.
Fiume, Via Riva 6 sz. (Marac-ház).
Nagy választék divatkülönlegességekben, rövid-árúkbán, szövött- és konfekció-árúkbán.
Bluzok, alsósoknyák, gyermek- és reformruhák, kötények, valamint férfi és női fehérneműk. Nyakkendők, esernyők és sétabotok. Jutányos árak.
Szíves pártfogást kér
LA GRASTA TAMÁS

A legajánlatosabb fiúmei szállók:
„Deák“ szálló
a Deák-korzón és dependance-a a
Bonavia szálló
Via Edm. Amicis. 4.
Mindkét szállóban kitűnő konyha és árnyas kertek. Fajborok és valódi
Pilzeni ösforrás sör.
Tulajdonos
Ederer-Burger Gyula.

Fiúmei első magyar rizshántoló- és rizskeményítőgyár részv.-társaság.

FIUME.
Különlegesség
FÉNYKEMÉNYÍTŐ
táblácskákban.

VÉDJEJY.
A vegyi tisztaságért a gyár kezkesedik.

WELLMANN TESTVÉREK
VAS- ÉS FÉMÁRUKERESKEDÉSE
Via del Pozzo 2. - FIUME - Via del Pozzo 2.
Nagy raktár tiszta aluminium-, bern-dorfi tiszta nikkell-, valamint zomán-cozott bádogg- és öntöttvas edényekben. - Konyha és tizedes mérlegek, súlyok stb.
Szolid kiszolgálás. Olcsó árak.

:: Rómába utazók figyelmébe! ::
Gambrinus-Halle
Luhr Bácsi „BAVARIA“ Sörcsarnoka
ROMA, Piazza San Silvestro,
a főpostával szemben.
Magyar tulajdonos. - Magyar konyha.
Magyar kiszolgálás. - Magyar újságok.
Valódi bajor és pilzeni sörök.
Olcsó árak! Olcsó árak!

TURINI NEMZETKÖZI KIÁLLÍTÁS 1911.

A S. A. L. V. E. vezetése és a kiállítás Végrehajtó Bizottságának ellenőrzése alatt álló.

== SZÁLLODÁK ==**Minden modern kényelem. Egyenesen szállóknak készült épületek.**

Új berendezés. — Központi fűtés. — Villanyvilágítás. — Fürdők. — Autóautó az állomáson.

Grand Hôtel Victoria . - ELSŐRENDÜ - -VIA MARIA VITTORIA 33, a város központjában.
250 szoba. Szalon. 2 Lift. Étterem. Szobák fürdővel. Garage.**Grand Hôtel de l'Exposition ELSŐRENDÜ**VIA SALUZZO 34. Öt percre a közp. pályaudvartól és a kiállítástól.
150 szoba. Szalon. Lift. Étterem.**Hôtel Dora**CORSO S. MAURIZIO, a királyi palota kertjével szemben.
Turin legnagyobb szállója.
500 szoba. 20 Szalon. Lift. Fürdők. Étterem.**Hôtel Meublé des Nations**VIA MADANA CRISTINA 15. Központi fekvés, közel a kiállításhoz.
80 szoba és terem. Felvonó. Fürdők.**Hôtel Meublé Donizetti**VIA DONIZETTI, a VIA ORMEA sarkán, 5 percre a kiállítástól.
100 szoba. Szalonok.**Hôtel Valentino .. MÁSODRENDÜ**VIA ORMEA 38, a kiállítás bejárata mellett.
85 szoba. Szalonok.**Hôtel Meublé Stupinigi**VIA S. SECONDO, a VIA FILANGERI sarkán, az állomás mellett.
50 szoba. Szalonok.**Hôtel Meublé Crimée**VIA MONCALIERI 61, a Pó jobb partján, a brazilai pavilonnal szemben
a domb alján.
75 szoba. Szalonok. Garageok.**Hôtel Pension Eridano**VIA MONCALIERI 63, a Pó jobb partján, a brazilai pavilonnal szemben,
a monumentális hid és a domboldal kertjei mellett.
70 szoba. Szalonok. Étterem. Bar.**Hôtel Regina**MÁSODRENDÜ
CORSO REGINA MARGHERITA, a CORSO FARINI sarkán. Remek kilátás a
dombokra és az alpesekre. Az Antonelliana móló és a Pó mellett.
500 szoba. — Nagy terem ünnepek és bankettek számára. — Lift.
Étterem.Felvilágosítások és szobamegrendelések végett következő címhez tessék fordulni:
Direction Générale des Hôtels de l'Exposition
Turin Via Arcivescovado 1 a. I. étage. Telefon 44-38. Sürgőnycim: SALVE.**„Mercur“ könyvnyomdai műintézet****== FIUME ==**

Via Operai 12.

Telefon sz. 932.

Könyvnyomdai munkák elsőrendű előállításban.

Magyar könyvnyomda.

Árajánlattal vidékre is készséggel szolgál.

Tulajdonos Chilko József

SCHÖN I. :: Szépség és hajápolási terme :: SCHÖN I.

Via Carducci 12, II. em.

A legújabb módszer szerint arc- kéz- láb-ápolás (manicur, pedicur) villanyos arcmasszázs (vibrations massage) szemölcslevétel és arcban levő szőr eltávolítása, tyukszemvágás stb. Diszfésülések elvállaltatnak. Fésülések és hajmosások a rendelő lakásában is elvégeztetnek.

:: Telefon 41-89. ::

Fölvétetik

egy ügyes ügynök magánfelek meglátogatására fix fizetés és magas jutalék mellett.

Cím a kiadóhivatalban.

Kiadótulajdonos: „A Tengerpart“ lapkiadó vállalat.

Játékkártyák és antinicotin szivarkahüvelyek

a Citaonica házban levő dohány-tűzsdében kaphatók.

A Tengerpart minden jogos panaszt közöl és minden közérdekű felszólalásnak !! helyt ad. !!

Nyomatott „Mercur“ nyomdájában Fiume.

Corso 6. szám Simiczek L. = Fiume Descovich**új óraüzlete és órajavitó műhelye.**

Gazdag választékban az International, Watch & Co., Zenith és Omega elsőrendű gyárak arany, ezüst és fémóra gyártmányai, valamint fali, asztali és ébresztő órák. Arany és ezüst tárgyak, óraláncok, nyakláncok, karperecek, nyakkendőök gyűrűk, zsupuk, egyéb ékszerek stb.

Jutányos árak.

Órajavitások olcsón.

• Comfortable PARK HOTEL MILANO •

Via Principe Umberto, szemben a Staz. Centraléval (közp. pályaudv.)

Teljesen újalakítva! A kertekre néző egészséges fekvéssel!

Modern kényelem!

Mérsékelt árak!

“A TENGREPART“

== telefonszáma ==

229

Ha előfizetni akar, vagy hirdetni valója van hívja fel ezt a számot

229**Magyar Vendéglő**

Fiume Riva Szápáry

Kitűnő magyar konyha. Magyar

borok. Villásreggeli. Mérsékelt

árak Az átutazó és a helybeli

magyarság találkozó helye. Ven-

dégyszobák tengeri kilátással

Tulajdonos: Liebermann Izsó

Telefon: 1149

VENIER szálló és penzió

VELENCE

Ponte Goldoni a Szt. Márk tér mellett

Lakosztályok és szobák újonnan

berendezve villanyvilágítással, fű-

téssel és fürdővel személyenként

2,50 lirától feljebb. Penzió 8 lirától

feljebb. Telefon 152

Tulajd. Bertoldi és Luca

Cantrida fürdő és vendéglő

Hideg tengeri és napfürdők, 250 kabinnal. Nagy árnyas kert terrasszal. Kitűnő konyha és kifogástalan borok. Kőbányai polgári sör. Villanyos összeköttetés Fiuméből a fürdőig. Vasár. és ünnepnapokon délután katonazene.

Fürdőjegyek fehérművel 40 fillér.

Olcsó fürdőbérletjegyek.

Varieté-Hôtel Susák.

Estétként I.-rendű varieté-előadások a kerthelyiségben

Kezdeté 9^{1/2} órakor.

Beléptidij 1 korona.